

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีระบบงานพิจารณาพิพากษาคดี

นายศกร หลิมศิริวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1277-6

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ECONOMIC CRIMES : A STUDY OF TRIAL PROCESS

Mr.Sakorn Limsiriwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws

Department of Law

Faculty of Law

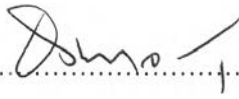
Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-1277-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์	อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีระบบงานพิจารณาพิพากษาคดี
โดย	นายศกร หลิมศิริวงษ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล

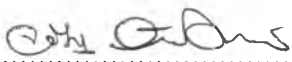
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์พลตำรวจตรี จักรทิพย์ ภูณชร ณ อยุธยา)

นายศกร หลิมศิริวงษ์ : อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีระบบงานพิจารณา
 พิพากษาคดี. (ECONOMIC CRIMES : A STUDY OF TRIAL PROCESS)
 อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม :
 อาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล, 154 หน้า. ISBN 974-13-1277-6

ปัจจุบันคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะได้รับการพิจารณาพิพากษาจากองค์กรในการ
 พิจารณาพิพากษาคดีอาญาธรรมดา ทั้งๆ ที่ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
 จะมีความแตกต่างกับคดีอาญาธรรมดาคืออยู่หลายประการ ซึ่งพยานหลักฐานต่างๆ ในคดีอาญา
 กรรมทางเศรษฐกิจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่ยังไม่มีความหมายกำหนดหลัก
 เกณฑ์ให้พิสูจน์ความน่าเชื่อถือ ตลอดจนการพิจารณาพิพากษาคดีจะใช้ระยะเวลา

ระบบงานพิจารณาพิพากษาคดีอาญาธรรมดาก็ยังไม่มีที่เหมาะสมสอดคล้องกับคดี
 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจำเป็นที่การพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะ
 ต้องกำหนดให้มีระบบงานพิเศษขึ้นเป็นการเฉพาะให้เหมาะสมกับประเภทคดี เนื่องจากผู้ประกอบ
 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญชำนาญเฉพาะด้าน มีที่ปรึกษา
 กฎหมาย อาศัยช่องว่างของกฎหมายมาเป็นโอกาสในการกระทำผิด

ระบบงานพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจควรกำหนดให้ผู้พิพากษาของ
 องค์กรในการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญทาง
 ด้านเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อการดำเนินธุรกิจและอาชญากรรม นอกจากนั้นกระบวนการในการ
 พิจารณาพิพากษายังต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับประเภทคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยให้มี
 การกำหนดแนวทางการดำเนินคดี การสืบและการสงวนรักษาพยานหลักฐานทุกประเภทไว้ก่อนได้
 การนั่งพิจารณาคดีติดต่อกัน การเสนอบันทึกถ้อยคำในการสืบพยานบุคคล การรับฟังข้อมูล
 คอมพิวเตอร์ และกำหนดให้มีการบันทึกคำเบิกความพยานทุกถ้อยคำของพยานเป็นต้น ซึ่งระบบ
 งานทุกอย่างจะต้องมีความสอดคล้องรองรับกันเพื่อให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมเป็นไป
 อย่างรวดเร็วและแม่นยำสามารถนำผู้กระทำผิดมาลงโทษได้เพื่อส่งผลให้เป็นการป้องกันและปราบ
 ปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ภาควิชานิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชานิติศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2543..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4086126834 : MAJOR LAW

KEY WORD : ECONOMIC CRIMES / TRIAL PROCESS / EVIDENCE / JUDGE

SAKORN LIMSIRIWONG: ECONOMIC CRIMES:A STUDY OF TRIAL PROCESS

THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR VIRAPHONG BOONYOBHAS,

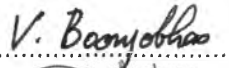
THESIS COADVISOR : JARAN PUKDITANAKUL,154 pp. ISBN 974-13-1277-6.

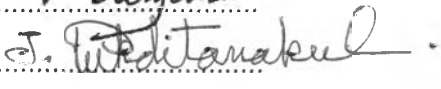
At present economic crimes go through the normal judicial process in spite of the fact that the nature and form of economic crimes do differ from those of normal crime in many aspects. The evidence of economic crime involves high technology but there is a lacking of law to govern the principle of proof of such evidence. The process in the normal procedure does take a very long period of time.

The normal judicial process is not suitable for economic crimes. It is necessary that the hearing of economic crime should be specially arranged to suit the particular kind of crimes. For the offender of economic crime are knowledgeable, expertised and assisted by legal advisors. They always look for loop-hole of law to commit the economic crime.

The hearing and sentencing of economic crime should require that the judges must be knowledgeable in the being of the economy and able to keep pace with the business and economic crimes. The judicial process itself should be developed to cope with economic crime to ensure that the evidence shall be well protected, the deposition shall be put in place, the hearing shall be continuous, affidavit shall be applied in the testimony of parol witness, the hearing of computerized data shall be put in place and the verbatim record of the testimony shall be used. The system of work should be consistent and congenial toward each other so that the administration of justice can be swift and accurate to the effect that offenders shall be punished and thereby economic crimes shall be prevented and suppressed for the betterment of the good citizenry.

Department.....Law.....Student's signature.....

Field of study.....Law.....Advisor's signature.....

Academic year.....2000.....Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาของท่านคณาจารย์ผู้มีพระคุณที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส เป็นอย่างสูงที่ให้ความกรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอแนะแนวทางในการพิจารณาปัญหา ตลอดจนให้แนวทางการศึกษาค้นคว้าอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนตั้งแต่แรกเริ่มจนงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พลตำรวจตรี จักรทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา ที่ได้สละเวลาให้ความอนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียน รวมทั้งให้คำแนะนำและการตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เสนอแนะแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหา ตลอดจนให้แนวทางการศึกษาค้นคว้าอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ด้านนิติศาสตร์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ จนทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ตลอดจนเจ้าของงานวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ผู้เขียนได้ใช้ศึกษาและอ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนผู้เขียนเสมอมา อันเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนมีความมานะพากเพียรจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้ความเอื้อเฟื้ออำนวยความสะดวกด้านเอกสาร ตำรา และข้อมูลต่างๆ ด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดียิ่งตลอดมา และสุดท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตที่ได้ศึกษาร่วมกันมา ที่ให้กำลังใจผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์ อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาแก่ บุพการี บุรพจารย์ ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนผู้มีพระคุณทั้งหลาย ที่ได้มีส่วนเกื้อกูลเสริมสร้างรากฐานทางการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญที่สุดสำหรับผู้เขียน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมุติฐาน.....	4
1.3 วัตถุประสงค์.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
1.6 วิธีการวิจัย.....	6
2 ขอบเขตและปัญหาในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	7
2.1 ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	7
2.2 รูปแบบและประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	12
2.2.1 รูปแบบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	13
2.2.2 ลักษณะเฉพาะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	16
2.2.3 ประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	19
2.3 ผลกระทบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	36
2.3.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยส่วนรวม.....	37
2.3.2 ผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง.....	37
2.3.3 ผลกระทบต่อความมั่นคงของนักลงทุนและการตลาด.....	39
2.3.4 ผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศ.....	39
2.3.5 ผลกระทบในด้านอื่น ๆ.....	40
2.4 ปัญหาในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	41

สารบัญ

บทที่

3	การจัดระบบงานพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	54
3.1	องค์กรในการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	54
3.2	รูปแบบขององค์กรในการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	58
3.3	กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	65
3.3.1	การกำหนดแนวทางการดำเนินคดี.....	66
3.3.2	การยื่นบัญชีระบุนพยานและการยื่นเอกสารเป็นพยานในคดี.....	68
3.3.3	พยานหลักฐานอยู่กับบุคคลภายนอก.....	70
3.3.4	การจัดหาลำมในคดีอาญา.....	71
3.3.5	การสืบพยานหลักฐานไว้ก่อน.....	72
3.3.6	การนั่งพิจารณาคดีติดต่อกัน.....	76
3.3.7	การพิจารณาคดี.....	78
3.3.8	การสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ.....	79
3.3.9	การเสนอบันทึกถ้อยคำในการสืบพยานบุคคล.....	83
3.3.10	การทบทวนความจำของพยาน.....	86
3.3.11	การรับฟังข้อมูลคอมพิวเตอร์.....	87
3.3.12	การบันทึกคำเบิกความของพยาน.....	92
3.3.13	การรับฟังพยานบอกเล่า.....	96
3.3.14	การติดต่อระหว่างศาล.....	97
3.3.15	การดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง.....	98
3.3.16	การทำคำสั่ง หรือคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดคดี.....	99
3.3.17	การกำหนดให้ปัญหาข้อเท็จจริงถึงที่สุดในระดับศาลอุทธรณ์.....	101
4	ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบขององค์กรในการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	104
4.1	ผู้พิพากษาขององค์กรในการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	104

สารบัญ

บทที่

4.2	ผู้พิพากษาสมทบขององค์กรในการพิจารณาพิพากษาพิพาทภาคีอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจ.....	111
4.3	รูปแบบของผู้พิพากษาสมทบขององค์กรในการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจ.....	118
4.4	คุณสมบัติ อำนาจ และหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบขององค์กรในการพิจารณา พิพาทภาคีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	120
4.5	การคัดเลือก การจำแนก และการจัดสรรผู้พิพากษาสมทบขององค์กรในการ พิจารณาพิพาทภาคีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	129
4.6	การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบขององค์กร ในการพิจารณาพิพาทภาคีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	132
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	134
5.1	บทสรุป.....	134
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	140
	รายการอ้างอิง.....	146
	ประวัติผู้เขียน.....	154